



**IQTIDORLI TALABALAR,  
MAGISTRANTLAR, TAYANCH  
DOKTORANTLAR VA DOKTORANTLARNING  
“TAFAKKUR VA TALQIN”**

**MAVZUSIDAGI  
RESPUBLIKA MIQYOSIDAGI  
ILMIY-AMALIY ANJUMAN  
TO'PLAMI**

**BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**Buxoro - 2023**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA‘LIM, FAN VA  
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI**

**MAGISTRATURA BO‘LIMI**

**IQTIDORLI TALABALAR, MAGISTRANTLAR, TAYANCH  
DOKTORANTLAR VA DOKTORANTLARNING**

# **TAFAKKUR VA TALQIN**

**mavzusida**

**Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjumanto‘plami**

**(I qism)**

**Buxoro 2023-yil, 17-may**

### Tahrir hay'ati:

- O.X.Xamidov** - Iqtisodiyot fanlari doktori, professor;  
**R.G'.Jumayev** - Siyosiy fanlar bo'yicha falsafa doktori, (PhD), dotsent;  
**T.H.Rasulov** - Fizika-matematika fanlari doktori, (DSc), dotsent;  
**A.A. Turayev** - Fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent;  
**D.R. Djurayev** - Fizika-matematika fanlari doktori, professor;  
**S.Q. Qaxxorov** - Pedagogika fanlari doktori, professor;  
**M.Y. Ergashov** - Kimyo fanlari nomzodi, professor;  
**S. Bo'riyev** - Biologiya fanlari doktori, professor;  
**B.N.Navro'z-zoda** - Iqtisodiyot fanlari doktori, professor;  
**D.S. O'rayeva** - Filologiya fanlari doktori, professor;  
**A.R.Hamroyev** - Pedagogika fanlari doktori, (DSc) dotsent;  
**M.B.Ahmedova** - Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori, (PhD), dotsent;  
**B.E.Qilichov** - BuxDU "Ozbek tilshunosligi va jurnalistikasi" kafedrası professori;  
**E.B.Dilmurodov** - Fizika-matematika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD);

### Mas'ul muharrir:

**A.A. Turayev** – magistratura bo'limi boshlig'i f.-m.f.f.d., (PhD) dotsent

### Musahhih:

**S.B.Shamsiddinova** – bosh muharrir

**T.Sh.Ergashev** – Magistratura bo'limi bosh mutaxassisi

**D.R.Rahmatova** – Magistratura bo'limi mutaxassisi

*Anjuman 2023-yilga mo'ljallangan xalqaro va respublika miqyosida o'tkaziladigan ilmiy va ilmiy-texnik tadbirlar rejasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vazirining 02.05.2023 yildagi 118-son buyrug'iga asosan ushbu Respublika ilmiy-amaliy anjuman tashkil etildi. To'plamda iqtidorli talabalar, magistrantlar, tayanch doktorantlar va doktorantlarning ilmiy izlanishlari, tajriba almashish, sohalarda amalga oshirilayotgan ishlarni tahlil qilish va bu boradagi takliflarni ishlab chiqish bo'yicha ilmiy-amaliy va uslubiy tavsiyalar ishlab chiqilgan.*

*Mazkur to'plamga kiritilgan maqolalar va tezislarning mazmuni, statistik ma'lumotlar hamda bildirilgan fikr va mulohazalarga mualliflarning o'zlari mas'uldirlar.*

o'zgartirish, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash, ijtimoiy barqarorlik va xalqaro integratsiya uchun asosiy omil bo'lib xizmat qiladi. Tadbirkorlik faoliyati orqali, O'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishi o'suvchi tendentsiyaga ega bo'ladi va mamlakatning kelajakda yuqori darajali iqtisodiyotga aylanishi mumkin.

#### FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. World Bank. (2020). Uzbekistan Economic Update. World Bank Group.
2. International Monetary Fund (IMF). (2020). Republic of Uzbekistan: Staff Report for the 2020 Article IV Consultation. IMF Country Report No. 20/110.
3. Asian Development Bank (ADB). (2020). Asian Development Outlook 2020: What Drives Innovation in Asia? Special Topic: The Impact of the Coronavirus Outbreak—An Update. Manila: Asian Development Bank.
4. U.S. Department of State. (2021). 2021 Investment Climate Statements: Uzbekistan. Bureau of Economic and Business Affairs.

### **YANGI O`ZBEKISTONDA RAQAMLI IQTISODIYOT VA RAQOBAT STRATEGIYASI**

*Anvarov Zarrina Saidovna,*

*BuxDU, Raqamli iqtisodiyot mutaxassisligi 1-kurs magistranti*

*E-mail: [zarrinaanvarova1989@gmail.com](mailto:zarrinaanvarova1989@gmail.com)*

**Annotatsiya.** Ushbu maqolada raqamli iqtisodiyotining amaliy ahamiyati, jihatlari, va xorij tajribasi haqida so'z yuritiladi. Bugungi shiddat bilan rivojlanayotgan global iqtisodiyot sharoitida raqamli iqtisodiyot o'z rivojlanisliining boshlanghch davrida bo'lib, birinchi navbatda insonlarning turmush darajasini sezilarli darajada oshira olishi va bu uning asosiy foydasi ekanligi yoritib berilgan.

Hozirgi kunda ko'plab rivojlangan mamlakatlarda raqamli iqtisodiyot va ularni rivojlanish omillariga sezilarli darajada ta'sir o'tkazmoqda, shuningdek jamiyat hayotida raqamli iqtisodiyot muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada siz raqamli iqtisodiyot haqida "Raqamli iqtisodiyot nima?", "Raqamli iqtisodiyot vazifalari va maqsadlari", "Raqamli iqtisodiyotni O'zbekistonda rivojlanishdagi to'siqlar" kabi savollarga javob topishingiz mumkin.

**Kalit so'zlar:** Raqamli iqtisodiyot, raqamli texnologiyalar, taraqqiyot, tizim, iqtisodiyot, bozor iqtisodiyoti, raqamli texnologiya, raqamlashtirish, robototexnika, IT, raqamli dividendlar, internet banking,

Prezidentimiz Shavkat Mirziyoyevning Oliy Majlis Senati va Qonunchilik palatasiga qilgan murojaatnomasida "2020yil-Ilm- ma'rifat va raqamli iqtisodiyot yili" deb e'lon qilgan edi. Shundan keyin fuqarolarda "raqamli iqtisodiyot" atamasi haqida ko'plab savollar tug'ila boshladi.[1]

Iqtisodiy va texnologik taraqqiyotning yangi bosqichi sifatida namoyon bo'lgan raqamli inqilob insoniyat hayotini shiddat bilan o'zgartirib, keng imkoniyatlar yaratish bilan birga, xalqaro raqobat maydonining yanada keskinlashuv davrini boshlab berdi.

Hozirgi kunda raqamli iqtisodiyot tushunchasi bir qator mamlakatlarning iqtisodiy nazariyasi va amaliyotida paydo bo'ldi. Bu raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi, axborot sohasida inqilob va iqtisodiyotning globallashtirish jarayonlarini tezlashtirish bilan ajralib turdi. Ulardan foydalanish samaradorligi ortib borayotgan bilimga aylantirildi va ijtimoiy-iqtisodiy aloqalar tobora kengayib bormoqda.

Tadqiqot metodologiyasi:

Raqamli iqtisodiyot deganda iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy aloqalarni raqamli texnologiyalarni qo'llash asosida amalga oshirish tizimidir. Ba'zida u internet iqtisodiyoti, yangi iqtisodiyot yoki veb-iqtisodiyot degan terminlar bilan ham ifodalanadi. 1995 yilda amerikalik dasturchi Nikolas Negroponte "raqamli iqtisodiyot" terminini amaliyotga kiritdi. Hozirda bu istilohni butun dunyodagi siyosatchilar, iqtisodchilar, jurnalistlar, tadbirkorlar - deyarli barcha qo'llamoqda. 2016 yilda Butunjahon banki dunyodagi raqamli iqtisodiyotning ahvoli haqida ilk marta ma'ruza e'lon qildi ("Raqamli dividendlar").

Tahlil va natijalar :

Raqamli iqtisodiyotga bo'lgan qiziqish jamiyat va iqtisodiyotda ro'y bergan jiddiy o'zgarishlar tufayli sezilarli darajada o'sdi. Zamonaviy texnologiyalar va platformalar mijozlar, hamkorlar va davlat tashkilotlari bilan shaxsiy muloqotni minimallashtirish hisobiga korxonalar va jismoniy shaxslarga xarajatlarni qisqartirishga yordam berdi,

shuningdek, o'zaro muloqotni yanada tez va oson yo'lga qo'yis hga imkoniyat yaratdi. Natijada tarmoq resurslariga asoslangan, raqamli yoki elektron iqtisodiyot paydo bo'ldi. Iqtisodiyotning raqamli segmentiga tegishli bosh manba - traksaksion sektorning o'sishidir. Rivojlangan mamlakatlarda bu ko'rsatkich YalMning 70 foizdan ortiq miqdorni tashkil etib, davlat boshqaruvi, konsalting va informatsion xizmat ko'rsatish, moliya, ulgurji va chakana savdo, shuningdek, xizmatlar sohasini (kommunal, shaxsiy va ijtimoiy) birlashtiradi. Iqtisodiyot diversifikatsiyasi va dinamikasi qanchalik yuqori bo'lsa, mamlakat ichida va tashqarisida noyob axborotlar aylanmasi shunchalik ko'p, milliy iqtisodiyotlar ichida axborot trafigi esa shu qadar salmoqli bo'ladi. Shu bois ishtirokchilar soni ko'p va IT xizmatlar keng tarqalgan bozorlarda raqamli iqtisodiyot jadal sur'atlarda rivojlanadi. Ayniqsa, bu - transport, savdo, logistika va shu singari internet bilan faol ishlovchi sohalarga cheksiz qulayliklar yaratadi.

Raqamli iqtisodiyotning afzalliklari:

Albatta, axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining rivojlanishi, zamonaviy texnologiyalarning hayotimizga tadbiq etilishi har bir inson hayotida ko'plab ijobiy imkoniyatlar berishi mumkin. Raqamli texnologiyalar rivojlanishi ortidan inson, unga kerakli xizmatdan tezroq foydalanishi, internet orqali o'ziga kerakli mahsulotlarni arzon sotib olish bilan ko'plab pul mablag'larini tejashi mumkin. Masalan biron bir kitobning elektron ko'rinishda sotib olish Sizga, shu kitobni chop etilgan ko'rinishini sotib olish ancha arzonga tushishi mumkin. Yoki bo'lmasa oddiy iste'molchi o'zi ham tadbirkor bo'lishi, uyidan chiqmagan holda onlayn savdo-sotiq bilan shug'ullanishi mumkin.

Raqamli iqtisodiyotning eng faol drayveri - bu davlatdir. U raqamli iqtisodiyotning asosiy buyurtmachisi va iste'molchisidir. Masalan, Xitoy bu maqsadlar uchun 9 mlrd dollar atrofida mablag' sarflagan. Bozor kapitalizatsiyasi 210 mlrd dollardan ziyod bo'lgan Alibaba internet resursi ushbu sarmoyalarning to'g'ri yo'naltirilganini isbotladi. Raqamlashtirishdan maksimal foyda olishni istagan davlat, zaruriy yuqori texnologik maxsulotlarning bozorini yaratishi va uni qo'llab-quvvatlashi lozimdir. Shu bilan birga, parallel tarzda davlat boshqaruvi, muhim sohalar va

korxonalar uchun xususiy ilovalarni rivojlantirgan holda, elektron iqtisodiyotning asosiy platformalarini nazorat qiluvchi instrumentlarni o'z izmida saqlab qolish ham muhim hisoblanadi.

Xulosa va takliflar:

Xulosa qilib aytganda, “Raqamli” atamasi barcha sohalarda axborot texnologiyalaridan faol foydalanishni anglatadi. Agar oddiy iqtisodiyotda moddiy buyumlar asosiy resurs hisoblansa, raqamli iqtisodiyotda bu qayta ishlanadigan hamda uzatiladigan axborot - maTumotlar boTadi. Ularning tahlilidan so‘ng esa to‘g‘ri boshqarish bo‘yicha yechim ishlab chiqiladi.

Yuqorida keltirilgan muommolar bosqicha-bosqich, tizimli, dunyo tajribasidan kelib chiqib hal qilinsa, O'zbekiston ham bimalol raqamli iqtisodiyoti rivojlangan mamlakatlarda biri bo'la oladi. Raqamli iqtisodiyot deganda, faqatgina Blokcheyn (Blockchain) texnologiyasini va ulardan xalqaro moliya bozorlarida foydalanish masalalarini yoki kriptovalyutalarni tushunish kerak emas. Raqamli iqtisodiyot (Digital Economy) deganda, raqamli kommunikatsiyalar, IT yordamida olib boriladigan iqtisodiyot tushuniladi.

Raqamli iqtisodiyot - bu jarayonlarni tahlil qilish natijalaridan foydalanish va katta hajmdagi maTumotlarni qayta ishlash asosida turli xildagi, texnologiyalar, asbob-uskunalar, tovar va xizmatlarni saqlash, sotish va yetkazib berish samaradorligini jiddiy ravishda oshirishga imkon beradigan, raqamli texnologiyalarga asoslangan elektron biznes va elektron tijorat bilan chambarchas bog'liq iqtisodiy faoliyat, hamda shu faoliyat natijasida ishlab chiqariladigan va sotiladigan raqamli tovarlar, xizmatlar yig'indisidir. Ba'zida u internet iqtisodiyoti, yangi iqtisodiyot yoki veb-iqtisodiyot degan terminlar bilan ham ifodalanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoevning 2020 yil 24 yanvarda Oliy Majlisga yo‘tlagan Murojaatnomasi.
2. <https://aniq.uz/uz/yangiliklar/raqamli-iqtisodiyot-nima>
3. <https://yuz.uz/uz/news/raqamli-iqtisodiyot-taraqqiyot-sari-qisqa-yol>
4. <https://www.gazeta.uz/oz/2020/02/21/digital-2023/>

5. <https://zarnews.uz/uz/post/raqamli-iqtisodiyot-nima>
6. Ayupov, R.X., Baltabayev, G.r.(2018) Raqamli valyutalar bozor: innovatsiyalar va rivojlanish istiqbollari. - Fan va texnologiya.
7. Gulyamov, S.S. va B. (2019)raqamli iqtisodiyotda blokcheyn texnologiyalari.- .: Iqtisod-Moliya. 396 b.
8. World Trade Statistical Review 2019-WorldTrade Organization.

## **THE IMPACT OF EMPLOYMENT THROUGH SOCIAL NETWORKS ON REMUNERATION**

*Ozoda Mardonova*

*Bukhara State University*

*MSc in Digital Economics*

[Ozoda20329@gmail.com](mailto:Ozoda20329@gmail.com)

**Annotation:** This article tests two hypothesis, first, employment through social ties has positive impact on remuneration level, and second, those, who employed through informal methods of employment earn higher salaries than those who employed through formal methods. Hypotheses were tested by using REFLEX, The Flexible Professional in the Knowledge Society, dataset. Respondents were asked to fill in the questionnaire after 5 years of graduation in 2000 and graduates were interviewed in 2005. The dataset is cross sectional, as survey was collected from 14 European countries, Portugal, Spain, Italy, France, Austria, Germany, Netherlands, Belgium, United Kingdom, Norway, Sweden, Finland, Estonia, Czech Republic, and Japan. The survey has wide range of information regarding study programme, other educational and related experience, transition from work to study, first job after graduation, employment history and current situation, current work, work organization, competencies, evaluation of study programme, values, orientations and personal information of the respondents.

**Keywords:** informal employment, formal employment, social networks, social ties, referrals, referees, remuneration, wage.

As, the topic Micro Economical, as dependent variables is wage and given in



<i>S.I. Xasanova</i>	<i>O'zini o'zi bandlik to'g'risida odamlarning munosabatini o'rganish bo'yicha savolnoma .....539</i>
<i>N.D. Yusupova</i>	<i>Kichik biznes va xususiy tadbirkorlik faoliyatini rivojlantirishda inson kapitalining o'rni.....545</i>
<i>A.J. Abdulloyev A.A. Raxmatov</i>	<i>Iqtisodiyotni barqaror rivojlantirishda kichik biznes va xususiy tadbirkorlikning ahamiyati .....550</i>
<i>N.O. Raxmonqulova</i>	<i>Hududiy tadbirkorlikni rivojlantirishda iqtisodiy strategiyaning ahamiyati.....555</i>
<i>M.Kh. Radjabova</i>	<i>The government support for the introduction of a green economy.....560</i>
<i>H.M.Kobilova</i>	<i>Ta'lim tizimini takomillashtirishda xususiy maktablarning o'rni.....567</i>
<b>70310501 - Raqamli iqtisodiyot</b>	
<i>H.U. Umarova</i>	<i>Yangi O'zbekistonni barpo etishda raqamli iqtisodiyotning o'rni va afzalliklari.....573</i>
<i>R.N. Djurayeva</i>	<i>O'zbekistonning rivojlanish davrida raqamli iqtisodiyotida raqobat strategiyasini amalgam oshirish tamoyillari.....579</i>
<i>Z. Ramazonova</i>	<i>O'zbekiston iqtisodiyotining rivojlanishida tadbirkorlik faoliyatining ahamiyati .....584</i>
<i>Z.S. Anvarova</i>	<i>Yangi O'zbekistonda raqamli iqtisodiyot va raqobat strategiyasi .....588</i>
<i>O. Mardonova</i>	<i>The impact of employment through social networks on remuneration .....592</i>
<b>71010401 – Turizm (faoliyat turlari bo'yicha)</b>	
<i>M. Mansurov</i>	<i>Brief overview of bukhara region and its resources for cultural tourism.....,601</i>
<i>S.S. Ismatillaeva</i>	<i>Italy as one of the most advance'd prototypes of children's tourism.....607</i>
<i>N.A. Akramova</i>	<i>impact of social networks on tourism marketing .....613</i>
<i>H.R. Hamroyev D.S. Raximova</i>	<i>Buxoro destinatsiyasida turistlarni ovqatlantirish jarayonini yaxshilashda animatsion dasturlardan foydalanish.....620</i>
<i>D.O'. Obloqulov</i>	<i>Turizm rivojlanishida tarixiy obidalariga etibor (mustaqillikning ilk yillarida buxoro misolida).....628</i>
<i>D.B. Kazakova</i>	<i>Turistik yo'nalishlar uchun professional kadrlar tayyorlashda davlat ta'lim standartlarining mohiyati va ahamiyati .....631</i>
<i>A.T. Axmedov</i>	<i>O'zbekistonda ekologik turizmni rivojlantirishda marketing strategiyalari .....637</i>
<i>Sh.Sh. Asadova</i>	<i>O'zbekiston Respublikasida turizm sohasining barqaror rivojlanishining mintaqaviy jihatlari.....640</i>
<b>71010403 – Turizm (ziyosat turizmi)</b>	
<i>Sh. Davronov</i>	<i>Ziyarah tourism brand in the development of Bukhara destination.....645</i>
<i>Y.E. Xayitova</i>	<i>Ziyorat turizm targ'iboti va raqamli texnologiyalarning ahamiyati .....649</i>

**BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI  
MAGISTRATURA BO'LIMI**

**IQTIDORLI TALABALAR, MAGISTRANTLAR, TAYANCH  
DOKTORANTLAR VA DOKTORANTLARNING  
“TAFAKKUR VA TALQIN”  
mavzusidagi  
Respublika miqyosidagi ilmiy-amaliy anjuman**

**2023-yil, 17-may**